

Ääni luonnolle hallitusneuvotteluihin – Luonnonsuojeluliitto vastasi Rinteen hallituskysymyksiin

Antti Rinteen kysymykset ja Luonnonsuojeluliiton vastaukset

1. Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi

a. Oletteko sitoutuneet globaalisti ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseen 1,5 asteeseen? Oletteko sitoutuneet siihen, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja sen jälkeen nopeasti hiilinegatiivinen?

Maailmanlaajuinen ilmaston lämpeneminen täytyy pysäyttää 1,5 asteeseen. Tätä edellyttävät ihmisten hyvinvointi, kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää sitä, että Suomen kaltaiset maat ottavat edelläkävijän roolin. Kehitys- ja ympäristöjärjestöjen käynnistämän Korvaamaton-kampanjan mukaan Suomen tulisi olla hiilineutraali ennen vuotta 2030. Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä edellyttää hiilinielujen suojelemista ja hiilivarastojen turvaamista 2020-luvun alkuvuosista lähtien.

b. Millaisia toimenpiteitä ilmastonmuutoksen torjumisen mielestänne edellyttää eri yhteiskunnan osa-alueilla?

Ilmastonmuutoksen torjumisen edellyttää päättäväistä fossiilivapaan hyvinvointivaltion rakentamista. Näin varmistetaan 65 prosentin päästövähennykset vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää vahvaa satsausta muun muassa kestävään liikenteeseen, energiajärjestelmään, kotimaiseen ruoantuotantoon, asumiseen, kulutukseen ja teollisuuden päästöjen vähentämiseen.

Fossiilisten polttoaineiden käyttö on syytä lopettaa vuoteen 2035 mennessä. Turpeesta, kivihiilestä ja öljylämmityksestä voidaan luopua jo vuoteen 2025 mennessä. Tuuli- ja aurinkovoimaa voidaan edistää kustannustehokkailla tarjouskilpailuilla. Sähkön ja kaukolämmön kysyntäjoustoa tulee myös edistää päättäväisesti.

Energiansäästö on IEA:n mukaan lähivuosien suurin ilmastoratkaisu. Suomen rakennuskannan eri rakennustyyppien energialuokkavaatimukset tulee asettaa Pohjoismaiden kärkiluvuiksi. Taloyhtiöitä tulee kannustaa ja velvoittaa toteuttamaan peruskorjausten yhteydessä kunnianhimoiset energiansäästötoimet.

Energiaremontteja (ml. lämpöpumput) pitää tukea. Tavoitteena on oltava se, että Suomen kiinteistökanava on Pohjoismaiden energiaviisain ja terveellisin. Ympäristölle haitalliset tuet pitää lakkauttaa tai suunnata uudelleen hallituskauden aikana. Energian tuhlaukseen ja fossiilisten energiamuotojen käyttöön kannustavat tuet pitää lakkauttaa ensimmäisenä. Näihin kuuluvat turpeen verotuki ja energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautus.

Julkiset hankinnat sekä autoedun ja työmatkatuen kaltaiset tuet pitää hallituskauden aikana rajata täyssähkö- ja biokaasuautoihin. Jotta sähkö- ja biokaasuautoilun edellytykset parantuvat, lataus- ja tankkausverkostoon pitää investoida. Kevyen liikenteen edistäminen parantaa kansanterveyttä ja tuo kestävätkä liikkumismuodot yhä useamman suomalaisen ulottuville. Kevyen liikenteen edistämiseksi tarvitaan 100 miljoonaa euroa vuodessa. Suuria satsauksia tarvitaan koko Suomessa henkilöraide liikenteen ja julkisen liikenteen parantamiseksi. Tavoitteena on oltava, että henkilöautojen määrä ja ajettut kilometrit laskevat esimerkiksi 20 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Liikenteen vero- ja tuki uudistus on olennaista tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Energiatavoitteiden on oltava yhteensopivia hiilinielujen kasvattamisen ja turvemaiden päästöjen vähentämisen kanssa. Tämän takia biotaloudessa pitää etsiä uutta tasapainoa. Bioenergian osalta liikenteen, lämmityksen ja työkoneiden jakeluvelvoite, investointituet ja muut kannustimet tulee sopeuttaa ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta kestävätkä raaka-aineen saatavuuteen. Kantojen, järeän runkopuun ja kuitupuun energiankäytöstä tulee luopua luomalla kansalliset kestävyyskriteerit. Soiden ojittaminen maatalousmaaksi tai turvetuotantoon on lopetettava. Erityisesti turvemaidella on syytä siirtyä peitteiseen metsätalouteen. Suomi tarvitsee johdonmukaisen hiilinielupolitiikan, joka kannustaa metsien hiilinielujen kasvattamiseen ja suojelee sekä vahvistaa soiden, maatalousmaan ja metsämaan hiilivarastoja.

Maatalouden osalta lihan- ja maidontuotannossa tulee panostaa määrän sijaan laatuun. Lihan kulutusta ja rehun tuontia tulee korvata kotimaisella kasviproteiinin tuotannolla. Turvepeltojen raivaus lopetetaan ja niitä voidaan ennallistaa soiksi tai siirtyä kosteikkoviljelyyn. Lantaa on ohjattava kiertotalouteen kuten biokaasun tuotantoon. Kasvisruoan osuutta julkisissa hankinnoissa on kasvatettava puoleen ateriosta 2023 mennessä ja ruokahävikki pitää puolittaa vuoteen 2025 mennessä.

Muutosturvaan ja ilmastomyönteiseen osaamiseen pitää satsata, kun koulutusmäärärahoja kasvatetaan. Ilmastopolitiikan tulee olla osallistavaa ja sen työllisyys- ja tulonjakovaikutukset tulee arvioida. Kustannukset köyhimmille väestöosille tulee korvata täysimääräisesti verotuksen, sosiaaliturvan tai parempien palveluiden kautta. Oikeudenmukaisuus on ilmastopolitiikan onnistumisen edellytys. Maakuntia tulee tukea tarvittaessa kestävien elinkeinojen vahvistamiseksi. Ilmastolain tavoitetaso ja valtion omistajaohjauspolitiikka pitää päivittää samaan linjaan 1,5 asteen tavoitteen kanssa. Tämä tarkoittaa öljynporauksen edistämisestä luopumista, hiilinielujen- ja varastojen vahvistamista ja fossiilisten polttoaineiden alasajon vauhdittamista.

Edellä mainittujen keinojen lisäksi 1,5 asteen mukaisen Suomen on puututtava kasvaviin päästölähteisiin, jotka eivät ole kansallisen raportoinnin piirissä. Näitä ovat kulutuksen päästöt ja kansainvälinen lentoliikenne. Kulutuksen päästöille pitää asettaa katto, ja niiden

seuranta pitää varmistaa. Hallituskauden aikana tulee asettaa ympäristöohjaava lentovero sekä varmistaa toimenpiteet, joilla lentoliikenteen kehitys on yhteensopiva ilmastotavoitteiden kanssa.

c. Mitkä näette keskeisinä keinoina luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja parantamiseksi?

Tuoreet selvitykset Suomen uhanalaisista lajeista ja luontotyypeistä osoittavat, että luonnon köyhtymisen pysäyttämisen vaatii luonnonsuojelun merkittävää tehostamista. Tärkeintä on lisätä luonnonsuojelun määrärahoja 300 miljoonalla eurolla vuodessa suojelualueiden perustamisen, kansallisen biodiversiteettiohjelman, Metso-ohjelman, soidensuojelun täydennysohjelman, ennallistamistavoitteiden, vesien suojelun, kosteikkojen kunnostamisen ja uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelman toteuttamiseksi. Luonnonsuojelun sekä myös ilmaston ja kehitysyhteistyön tarvitsemaa lisärahoitusta voidaan ottaa muun muassa ympäristölle haitallisista tuista.

Metsätalouden tuet uudistetaan siten, että tuet ohjataan metsien ympäristöpalveluihin, avainbiotooppien suojeluun ja esimerkiksi turvemaiden metsänhoitokäytäntöjen vesistöhaittojen minimoimiseen. Metsähallituksen tuloutustavoitetta on kohtuullistettava ja valtion metsiä hoidettava jatkuvan kasvatuksen menetelmillä. Metsälaki pitää uudistaa, jotta se turvaa paremmin monimuotoisuutta ja ottaa huomioon ilmastohaasteet.

Luonnonsuojelulakia päivitetään siten, että se vastaa paremmin lajien ja luontotyyppien uusia suojelutarpeita. Ekologisten kompensatioiden käytölle luodaan säädöspohja niin, että kompensatiot tukevat luonnonsuojelua eivätkä vesitä luonnonsuojelualueiden suojelua. Uudistuksessa tulee huomioida myös ilmastomuutoksen asettamat uudenlaiset haasteet. Luonnonsuojelualueet lisätään kiinteistöverolakiin verovapaiden alueiden luetteloon, jotta vapaaehtoinen suojelu on turvattu jatkossakin. Seuraavalla hallituskaudella pitää perustaa ainakin yksi kansallispuisto ja yksi kansallinen kaupunkipuisto. Merikansallispuistojen kokonaisarviointi ja täydennys muun muassa Porkkalan osalta pitää toteuttaa. Metsähallituksen luontopalvelujen voimavarat turvataan ja otetaan huomioon virkistystä palvelevien rakenteiden ja luonnonhoidon korjausvelka.

Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki uudistetaan siten, että ne vastaavat vesipuitedirektiivin asettamia vaatimuksia uusimpien selvitysten (VesiPoke ja LupaMuutos) tulosten mukaisesti. Itämeren merenhoitosuunnitelma ja alueelliset vesienhoitosuunnitelmat tehdään ja rahoitetaan. Tulvasuojelussa käytetään luonnonmukaisia menetelmiä ja suunnataan vesiviljely suljetun kierron laitoksiin. Uusia vesivoimalaitoksia ei tehdä. Pienten vesivoimaloiden ja muiden vaellusesteiden purkamiseksi ja niiden aiheuttamien haittojen minimoimiseksi tehdään suunnitelma ja sen rahoitus turvataan. Seuraavan hallituksen pitäisi toteuttaa myös pienvesistrategia. Vesieliöiden kannalta on tärkeää, että ankerias rauhoitetaan ja lohiasetus päivitetään. Suojelualue saimaannorpan suojelemiseksi verkkokalastukselta pitää laajentaa lajin koko elinalueelle ja ympärivuotiseksi. Suurpetojen kannat tulee saada uhanalaisista elinvoimaisiksi. Petovahinkojen estämisessä painopiste on vahinkojen ennaltaehkäisyssä ja puolueettomassa viestinnässä.

Perinnebiotooppien suojelemiseksi ja vesiä rehevöittävien päästöjen vähentämiseksi on varmistettava maatalouden ympäristötukien määrä siten, että niihin siirretään rahaa tarvittaessa suorista tuista ja luonnonhaittakorvauksista tai lisäämällä EU-jäsenmaksua.

Suorien tukien ehtoihin lisätään ympäristötoimenpiteitä, ja ympäristökorvauksia kohdennetaan vaikuttavampiin toimiin uhanalaisille perinnebiotoopeille ja eniten vesistö päästöjä aiheuttaville pelloille. Seuraavalla hallituskaudella pitää myös lopettaa turvepeltojen raivaus ja lisätä luomutuotantoa.

Kaavoituksen merkitystä luonnon- ja ympäristönsuojelun toteuttamisessa pitää lisätä. Tähän on hyvä mahdollisuus käynnissä olevan maankäyttö- ja rakennuslain uudistustyön yhteydessä. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet sekä lähiluontokohteet on turvattava myös kuntakaavoissa siten, että ylempien kaavojen oikeusvaikutukset, ohjaavuus, selvitysvaatimukset, kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kansalaisten vaikutusmahdollisuudet säilytetään riittävässä mittakaavassa. Valtion viranomaisilla tulee olla riittävän laaja toimivalta hoitaa kaavoituksen laillisuusvalvontaan liittyvät tehtävät. Tältä osin maankäyttö- ja rakennuslain muutoksessa vuonna 2017 viranomaisten toimivaltaan tehdyt rajoitukset tulisi poistaa.

On erittäin tärkeää uudistaa kaivoslaki sekä selkeyttää sen suhdetta muuhun ympäristölainsäädäntöön. Luonnonsuojelualueet on suljettava pois kaivoslain soveltamisalasta. Kaivannaisala on yksi luonnon monimuotoisuuden katoa ajavista keskeisistä tekijöistä niin Suomessa kuin globaalisti. Kiertotalouden edistäminen on yksi keino vähentää resurssien kulutusta.

Luonnonsuojelua parantaisi myös kaikkien ympäristötehtävien kokoaminen omaan keskusvirastoon. Se tehostaisi hallinnon toimintaedellytyksiä, parantaisi lupa- ja valvontamenettelyiden valtakunnallista yhdenmukaisuutta sekä edistäisi myös yrityksille ja muille asiakkaille tärkeää "yhden luukun" tavoitetta.

2. Suomi on kokoaan suurempi maailmalla

a. Miten Euroopan unionia tulee kehittää? Mitkä ovat Suomen EU-puheenjohtajuuskauden keskeiset tavoitteet?

Suomi ajaa EU-puheenjohtajuuskautensa aikana Agenda 2030 -kestävän kehityksen tavoitteita uuden komission painopisteisiin, jotka ohjaisivat koko EU:n politiikkaa kasvusta kestävyteen.

EU:n täytyy olla globaali johtaja ilmastonmuutoksen vastaisessa politiikassa, edistää terveitä ekosysteemejä ja taata kaikille puhdas ilma. EU:n on myös oltava maailman johtaja puhtaissa liikennetkaisuissa ja koko EU:n budjetissa on näyttävä ilmastonmuutoksen ja luonnon köyhtymisen tuomat haasteet. Muovit ja haitalliset kemikaalit uhkaavat myös ihmisten hyvinvointia, minkä takia näihin puuttumisen täytyy olla myös EU:n agendalla. EU:n täytyy edistää kiertotaloutta, koska maapallomme kantokyvyllä ja luonnonvaroilla on rajat. Tavoitteena on myös läpinäkyvämpi ja demokraattisempi Eurooppa. Kauppasopimusten on oltava hyviä ihmisten kannalta, ei suurten yritysten. EU:n rahoitusta suunnataan pois haitallisista tuista kohti ympäristötavoitteiden tukemista.

Erityisesti LIFE-rahoitusvälinettä pitää vahvistaa. Maatalouden ympäristötoimien riittävä rahoitus turvataan tarvittaessa ottamalla niihin rahaa suorista tuista ja luonnonhaittakorvauksista sekä lisäämällä kaikille pakollisia ympäristötoimenpiteitä. Tarvittaessa EU-jäsenmaksua pitää nostaa ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

Fossiilisten polttoaineiden käyttöä ylläpitäviä hankkeita ei pidä enää rahoittaa, ja 40 prosenttia varoista tulee käyttää ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

Suomi ottaa johtajuuden EU:n ilmastopolitiikassa, jotta Pariisin ilmastotavoitteet saavutetaan. EU:n täytyy ilmoittaa ilmastotavoitteiden kiristämisestä vuoden 2019 loppuun mennessä YK:n ilmastokokouksessa. Kiristetty tavoite on ilmoitettava vuonna 2020. Suomen täytyy sitoutua EU:n ilmastopolitiikan kaikkien sektoreiden tavoitteiden vahvistamiseen (päästökauppa, taakanjako ja LULUCF) ja tämän takia kansallisten tavoitteiden vahvistaminen on keskeistä. EU:n päästövähennystavoite on nostettava vähintään 65 prosenttiin 2030 mennessä. EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategiassa tulee sitoutua vähintään hiilineutraaliin EU:hun 2050 mennessä ja selvittää ja sitouttaa muu EU hiilineutraalisuustavoitteen toteuttamiseen jo vuoteen 2040 mennessä.

EU:n kauppasopimusten ilmastokestävyys tulee varmistaa ja niiden tulee jatkossa tukea Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamista. EU:ssa on syytä selvittää hiilitullien käyttöönottoa. Suomi tukee hiilinelujen ja -varastojen suojelua ja vahvistamista tukemalla voimakkaasti EU:n metsäkadon hillitsemiseen tähtäävää strategiaa erityisesti puheenjohtajuuskauden aikana. Suomi ajaa kunnianhimoisia ajoneuvojen päästötavoitteita ja edistää kunnianhimoista muovistrategiaa.

Suomi ajaa ympäristötoimien tehostamista myös seitsemännessä ympäristöpolitiikan edistysraportissa ja vuoden 2020 jälkeisen biodiversiteettipolitiikan valmistelussa. Suomi tukee sitä, että vesipuitedirektiivin toimeenpanoa vahvistetaan ilman heikennyksiä ja kalastuskiintiöitä asetetaan Icesin tieteellisen neuvon mukaisesti, jotta ylikalastus saadaan lopetettua. Kesäaika pitäisi säilyttää nykyisellään, koska siitä luopuminen veisi valoisaa ulkoiluaikaa ja lisäisi energiankulutusta.

d. Hyväksyttekö tavoitteen Suomen kehitysyhteistyörahoituksen nostamisesta 0,7 prosenttiin suhteessa BKTL:oon? Minkä ajan kuluessa näette tämän mahdolliseksi toteuttaa?

Kehitysyhteistyön rahoituksen nostaminen merkittävästi tulevalla hallituskaudella on erittäin tärkeää ilmastonmuutoksen ja kuudennen sukupoltoaallon hidastamiseksi koko maailmassa. Näiden tavoitteiden täytyy näkyä kehitysyhteistyön ja ilmastorahoituksen painopisteissä. Suomen rahoittamien tahojen pitää luopua kokonaan fossiilisiin polttoaineisiin perustuvista investoinneista.

Lahjamuotoinen ilmastorahoitus on syytä nostaa 200 miljoonaan euroon vuodessa, ja tavoitteen saavuttaminen pitää varmistaa suuntaamalla päästöhuutokauppatuloja uudelleen.

3. Turvallinen oikeusvaltio Suomi

a. Kuvatkaa käsityksenne Suomesta oikeusvaltiona ja kertokaa keinot sen vahvistamiseksi. Miten edistäisitte ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa? Millä tavoin olette valmiit kehittämään kansalliskielten asemaa Suomessa?

Suomen yhteiskunnan pohjana on ajatus oikeusvaltiosta, mikä edellyttää perusoikeuksien kunnioittamista ja niiden parantamista. Tähän tarvitaan kattavaa ja oikeudenmukaista lainsäädäntöä sekä myös riittäviä resursseja tavoitteen saavuttamiseksi. Viime vuosien aikana etenkin ympäristölainsäädännön menettelyjä ja laillisuusvalvonnan edellytyksiä on monin tavoin heikennetty, mikä on oikeusvaltion näkökulmasta kestäväntöntä. Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttävät vahvaa ympäristöhallintoa ja toimivaa lainsäädäntöä, mikä edistää sekä oikeudenmukaista että ekologisesti kestävästä yhteiskuntaa.

Perusoikeuksia ei tule heikentää, vaan niiden toteutumista tulee päinvastoin edistää. Lainsäädännön asemaa ohjauskeinona pitää vahvistaa ja samalla varmistaa päätöksenteon ja laillisuusvalvonnan riittävät resurssit. Kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja tulee vahvistaa läpileikkaavasti koko lainsäädäntökentän osalta.

b. Mikä on käsityksenne lainvalmistelun laadusta ja oletteko valmiit hyväksymään komiteaperusteisen lainvalmistelun?

Lainvalmistelun osalta on syytä kiinnittää erityistä huomioita riittäviin resursseihin ja strategiseen johtamiseen. Kaikissa ministeriöissä tulisi olla lainsäädäntöjohtaja, jonka tehtävänä olisi varmistaa oman hallinnonalansa osalta sekä riittävän osaamisen että tarvittavien resurssien saatavuus. Ministeriöiden virkakenkilöiden osaaminen sinänsä on hyvällä tasolla, mutta aika- ja henkilöresurssien puutteellisuus aiheuttaa vakavia ongelmia lainvalmistelun laadun näkökulmasta. Hyvä lainvalmistelu vaatii aikaa, osaamista ja tiivistä sidosryhmäyhteistyötä. Lainvalmistelussa ja sen laadussa on myös eroja ministeriöiden välillä, mihin tulisi kiinnittää huomiota.

Komiteaperustainen lainvalmistelu olisi perusteltua etenkin laajemmissa kokonaisuuksissa. Tulevina vuosina muun muassa maankäyttö- ja rakennuslakia, vesilakia, luonnonsuojelulakia sekä kaivoslakia tullaan uudistamaan. Näissä prosesseissa komiteapohjainen lainvalmistelu olisi tarpeellista. Sen avulla voidaan varmistaa eri osapuolien kuulemisen tasapuolisuus prosessissa ja mahdollistaa laajan asiantuntijaosaamisen hyödyntäminen. Etenkin ympäristökysymysten kohdalla olisi ensiarvoisen tärkeää käyttää riittävästi aikaa eri näkökulmien pohtimiseen sekä varmistaa lainvalmistelun riippumattomuus. Poliittisen ohjauksen ei tule ulottua liian pitkälle, vaan lainvalmistelun tarkoituksena on kehittää kestävä ja systemaattisesti johdonmukaista lainsäädäntöä.

c. Mitkä ovat sisäisen turvallisuuden riskitekijät ja kuinka vahvistaisitte sisäistä turvallisuutta?

Ilmastonmuutoksen torjuminen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan ja sopeutumiseen panostaminen on Suomelle parhaita tapoja torjua globaalin turvallisuuden lisääntymistä.

4. Elinvoimainen Suomi

a. Näettekö, että Suomi voi ilmastonmuutoksen ja muiden megatrendien ratkaisujen kautta rakentaa itselleen uutta, kestävästä vientivetoista kasvua? Näettekö

tarpeellisena, että Suomeen laaditaan yhteinen strategia vahvistuvan elinvoiman ja kestävän kehityksen talouskasvun turvaamiseksi? Mitkä olisivat sen pääkohdat?

Suomella on jo menestystä cleantechin ja osaamisen viennissä. Suomen kannattaakin satsata tieto- ja palveluyhteiskuntaan jatkossakin. Keskeistä on tunnistaa sellaiset osaamis- ja investointikohteet, jossa suomalaiset voivat maksimoida vaikuttavuutensa. Esimerkiksi polttoon perustumattoman kaukolämmön tuotannon teknologiaan kannattaa nyt satsata, koska lämmöntarpeen ympäristöllisesti kestävä ratkaisu odottavat toteuttajaansa.

b. Millaisilla toimenpiteillä kehitetään metropolialuetta, kasvavia kaupunkiseutuja, seutukeskuksia ja harvaan asuttuja alueita?

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa nykyinen kaavahierarkia kannattaa säilyttää, mutta kasvukeskusten kaupunkien yhteisten yleiskaavojen tekemistä tulisi edistää. Tärkeintä on suunnitella yhtä aikaa asumisen, liikenteen ja viheralueiden verkosto ja varmistaa tämän kokonaisuuden riittävän tehokas ohjausvaikutus alempaan suunnittelutasoon. Tämä kolmiyhteys toteutuu parhaiten nykyisellä ministeriöjaolla, eli emme kannata esimerkiksi erillistä rakennetun ympäristön ministeriötä. Sitä vastoin ARA voisi ottaa aktiivisemmän roolin myös maankäytössä. Aluekehitysrahat tulee suunnitella kestävän kehityksen hankkeisiin.

Kaivosinvestoinnit herättävät tällä hetkellä huolta puhtaista vesistöistä ja muiden elinkeinojen hyvinvoinnista. Yhteiskunnallinen ja paikallinen etu kaivos Hankkeista tulee varmistaa asettamalla kaivosvero. Kaivoslain uudistuksella tulee varmistaa puhdas ympäristö, muiden elinkeinojen asema ja kiertotalouden edistäminen, jotta kaivosala toimii kestävän kehityksen mukaisesti.

c. Miten varmistaisitte Suomen liikenneinfrastruktuurin ylläpitämisen ja kehittämisen? Mikä on mallinne rahoituksen kehittämiseksi?

Liikenteessä kannattaa kehittää älykkäitä liikenneketjuja, kevyen liikenteen väyliä ja raideliikennettä. Toimet voidaan rahoittaa suuntaamalla uudelleen liikenteeseen liittyviä ympäristölle haitallisia tukia. Olennaista olisi tehdä pitkän aikavälin suunnitelma tuista luopumiseksi ja investointien toteuttamiseksi. Eri keinot tulee ottaa käyttöön eri puolilla Suomea. Etelä-Suomen kaupungeissa auton tarpeen vähentäminen on keskeinen keino ja esimerkiksi ruuhkamaksujen käyttöönotolla voisi rahoittaa investointitarvetta. Harvemmin asutuilla alueilla taas biokaasun investointituet voivat muuttaa liikennettä kestävämmäksi. Julkisen ja kevyen liikenteen tulee olla houkuttelevia ja yhä useamman suomalaisen tavoitettavissa.

6. Kestävän talouden Suomi

a. Millä keinoilla varmistaisitte työllisyysasteen kasvun selvästi yli 75 prosenttiin 2020-luvun aikana?

Satsaukset päästöjen vähentämiseksi, kiertotalouden edistämiseksi sekä elinympäristöjen ennallistaminen synnyttää valtavasti uutta työtä, joka näkyy työllisyysasteen kasvuna.

Sitran esittämä kestävä kehityksen verouudistus tukisi myös työllisyyttä. Verouudistus siirtäisi verotusta työn verotuksesta kulutukseen. Työajan lyhentäminen edistäisi työn jakautumista laajemmin, mikä puolestaan edistäisi suoraan korkeampaa työllisyysastetta.

8. Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi

a. Tunnistatteko, että kestävä talouskasvun perustan vahvistamiseksi on tehtävä investointeja koulutukseen, tutkimukseen, innovaatioihin sekä infrastruktuuriin? Kuvatkaa konkreettiset keinonne.

Kasvutalous on epäonnistunut myös omilla mittareillaan: se ei ole tuonut vakautta ja kasvua toivotulla tavalla. Toistuvat talous- ja velkakriisit ovat osoittaneet globaalin talousjärjestelmän haavoittuvuuden, ja useissa maissa on eletty pitkään hitaan tai nollakasvun aikaa. Kasvua on tavoiteltu luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin kustannuksella. Yhteiskunnallisen päätöksenteon ja talouden tavoitteiden tulisi perustua bkt-indikaattoria laajempaan mittaristoon. Ympäristön kantokyvyn raameissa toimivaa taloutta voidaan ohjata selkeiden rajojen ja sopimusten lisäksi esimerkiksi verotuksella. Ekologiseen rakennemuutokseen liittyy sellaisten ympäristölle haitallisten tukien lakkauttaminen, jotka ylläpitävät saastuttavaa tuotantoa. Tarvitaankin siis mittava ekologinen verouudistus, joka sosiaalisesti oikeudenmukaisesti verottaa saastuttavaa ja luontoa kuluttavaa toimintaa. Myös investoinneissa pääpaino on pantava ekologiseen- ja ilmastokestävyteen sekä sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Ympäristökriisin torjuminen edellyttää myös eriarvoisuuden torjumista.

Tutkimukseen ja koulutukseen satsaaminen on satsaamista kestävään yhteiskuntaan, joka kykenee rakentamaan fossiilivapaan hyvinvointivaltion. Ilman laadukasta perustutkimusta meillä ei ole kunnollista näkymää maailmaan eikä ilman sitä synny uusia innovaatioita. Tutkimuksessa on turvattava luontoa ja ympäristöä koskevien seurantojen ja tutkimuksen laatu ja rahoitus.

10. Esittäkää lähtökohtanne sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseksi.

On tärkeää, että sote-uudistukseen ei enää sotketa muuta aluehallinnon uudistusta eli "non-sote"-tehtäviä.

11. Oletteko valmiita osallistumaan sosialidemokraattien johtamaan enemmistöhallitukseen, ja onko teillä osallistumisellenne mahdollisia kynnyskysymyksiä?

Vastasimme kysymyksiin, koska haluamme vauhdittaa puolueiden hallitusohjelmavalmistelua. Kestävä kehityksen enemmistöhallitus on hyvä ajatus, ja odotamme siltä konkreettisia toimia ympäristön kestävyysvajeen pysäyttämiseksi. Erityisen tärkeää on lisätä luonnonsuojelun rahoitusta esimerkiksi suuntaamalla ympäristölle haitallisia tukia uudelleen. Ympäristöhallinto kannattaa keskittää omaan keskusvirastoonsa. Ympäristö- ja ilmastokysymyksille kannattaa perustaa omat neuvotteluryhmät hallitusneuvotteluissa.